

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПІДРУЧНИК

ТРАВМАТОЛОГІЯ ОРТОПЕДІЯ

NK
PUBLISHERS

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

& ТРАВМАТОЛОГІЯ ОРТОПЕДІЯ

За редакцією
проф. Голки Г. Г.,
проф. Бур'янова О. А.,
проф. Климовицького В. Г.

*Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів
IV рівня акредитації*

Друге видання

NK
PUBLISHERS

Вінниця
Нова Книга
2019

Затверджено Міністерством охорони здоров'я як торучник оля стуоентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (протокол № 3 від 16.10.2012 р. засідання Комісії з медицини науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України)

Авторський колектив:

Бур'янов О. А., Голка Г. Г., Климовицький В. Г., Лоскутов О. Є., Івченко В. К., Скляренко Є. Т., Березка М. І., Бітчук Д. Д., Бодня О. І., Бурлака В. В., Вакулич М. В., Васюк В. Л., Веснін В. В., Головаха М. Л., Гарячий Є. В., Грек В. П., Дьомін В. М., Задніченко М. О., Івченко А. В., Івченко Д. В., Істомін А. Г., Кваша В. П., Лакша А. М., Літовченко А. В., Лиходій В. В., Лобанов Г. В., Лоскутов О. О., Лянскорунський В. М., Олійник А. О., Олійник О. Є., Омельченко Т. М., Самусенко І. В., Сивагубов Д. А., Соболевський Ю. Л., Суліма В. С., Сухін Ю. В., Трутяк І. Р., Федосєв О. Г., Черниш В. Ю., Чорний В. С., Швець О. І., Шимон В. М., Ярмолюк Ю. О.

Рецензенти:

Гайко Георгій Васильович – директор ДУ “Інститут травматології та ортопедії НАМН України”, академік НАМН України, лауреат Державної премії України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор.

Корж Микола Олексійович – директор ДУ “Інститут патології хребта і суглобів імені проф. М. І. Ситенка НАМН України”, лауреат Державної премії України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор.

Видання підготовлено відповідно до наказу МОЗ України від 22.06.2010 р. № 502 як єдиний національний підручник

Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г. Г., Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. – 2-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 432 с. : іл.

ISBN 978-966-382-783-4

У національному підручнику відповідно до затвердженої МОЗ та МОН України навчальної програми висвітлено сучасні погляди на етіологію, механізми розвитку, принципи діагностики та лікування травм і захворювань апарату руху та опори. Представлено сучасний погляд на патогенез травматичної хвороби, регенерацію кісткової тканини, поширені ускладнення, методи їх попередження та лікування. З огляду на зміни в структурі травматизму, особливу увагу приділено питанням бойових ушкоджень, організації етапної допомоги при політравмі, ушкодженнях хребта, тазу, кінцівок, відновного лікування хворих з ураженнями опорно-рухового апарату. Детально представлено найбільш поширені вроджені деформації, деструктивно-дистрофічні, запальні та пухлинні захворювання хребта і суглобів.

Видання розраховане на студентів вищих медичних навчальних закладів, інтернів, клінічних ординаторів, лікарів із спортивної медицини, лікарів травматологів-ортопедів та фахівців хірургічних спеціальностей.

УДК 617.5(075.8)

ISBN 978-966-382-783-4

© Авторський колектив, 2019
© Нова Книга, 2019

545181

Представництво науково-педагогічних шкіл України в авторському колективі підручника	5	<i>Клініка</i>	82
Передмова	8	<i>Оцінка тяжкості травми</i>	88
Перелік умовних скорочень	9	<i>Лікування</i>	89
Історія розвитку травматології та ортопедії	11	2.2. Сучасні принципи лікування переломів ...	97
<i>Становлення травматології і ортопедії у складі загальної хірургії</i>	12	<i>Класифікація переломів</i>	97
<i>Травматологія та ортопедія як самостійна хірургічна дисципліна</i>	14	<i>Клінічні ознаки переломів</i>	98
1. Введення в спеціальність. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих. Ушкодження зв'язок, сухожилків та м'язів. Травматичні вивихи	23	<i>Методи лікування переломів</i>	98
1.1. Методи обстеження в травматології і ортопедії	23	<i>Відкриті переломи</i>	118
<i>Методика обстеження хворих із травмами системи руху та опори</i>	24	<i>Вогнепальні переломи довгих кісток</i>	119
<i>Методика обстеження при ортопедичних захворюваннях та наслідках травм системи руху та опори</i>	30	<i>Компартмент-синдром кінцівок</i>	134
<i>Особливості обстеження дітей із травмами та ортопедичними захворюваннями</i>	49	<i>Травматичний остеомієліт</i>	137
<i>Додаткові методи обстеження в травматології та ортопедії</i>	52	Задачі та тести	142
<i>Встановлення діагнозу</i>	57	3. Ампутації кінцівок. Реабілітація та протезування інвалідів з дефектами кінцівок. Лікування травматологічних та ортопедичних хворих в амбулаторних умовах	146
1.2. Пошкодження зв'язок, сухожилків та м'язів	58	<i>Показання до ампутації</i>	146
1.3. Вивихи	64	<i>Методи та способи ампутацій</i>	147
Задачі та тести	78	<i>Реабілітація та протезування інвалідів з дефектами кінцівок</i>	148
2. Травматична хвороба. Політравма. Сучасні принципи лікування переломів	82	<i>Протезування верхніх кінцівок</i>	152
2.1. Політравма	82	<i>Протезування нижніх кінцівок</i>	154
		<i>Лікування травматологічних та ортопедичних хворих в амбулаторних умовах</i>	156
		Задачі	158
		Тестові завдання	159
		4. Ушкодження кісток та суглобів верхньої кінцівки	161
		<i>Переломи лопатки</i>	161
		<i>Перелом ключиці</i>	163
		<i>Вивихи ключиці</i>	165
		<i>Вивихи плеча</i>	167
		<i>Переломи плечової кістки</i>	169
		<i>Вивих передпліччя</i>	178
		<i>Переломовивихи кісток передпліччя</i>	182
		<i>Перелом променевої кістки в типовому місці</i>	184
		Задачі	190

5. Ушкодження хребта і таза	194	<i>Остеохондроз</i>	304
5.1. Ушкодження хребта	194	<i>Деформуючий спондильоз</i>	
<i>Причини та механізми ушкоджень</i>		<i>та спондилоартроз</i>	313
<i>хребта</i>	194	<i>Спондилолістез</i>	316
<i>Класифікація ушкоджень хребта</i>	195	<i>Спінальний стеноз</i>	318
<i>ушкодження шийного відділу хребта</i>	198	Задачі та тести	321
<i>Ушкодження грудного та поперекового</i>			
<i>відділів хребта</i>	200	8. Природжені деформації хребта,	
<i>Діагностика уражень хребта</i>	201	кісток та суглобів. Сколіоз	325
<i>Лікування ушкоджень хребта</i>	203	8.1. Вроджені вади та деформації	
5.2. Ушкодження таза	208	<i>апарату опори та руху</i>	325
<i>Класифікація та механогенез</i>		<i>Вроджена м'язова кривошия</i>	325
<i>пошкоджень таза</i>	209	<i>Вроджена м'язова клишоногість</i>	330
<i>Діагностика пошкоджень таза</i>	210	<i>Вроджена дисплазія кульшового суглоба</i>	334
<i>Лікування пошкоджень таза</i>	213	<i>Вроджений вивих стегна</i>	338
Задачі	219	8.2. Постава та її порушення	344
6. Ушкодження кісток		<i>Сколіотична хвороба (сколіоз)</i>	347
та суглобів нижньої кінцівки	222	<i>Кіфотична деформація хребта (горб)</i>	353
<i>Переломи проксимального відділу</i>		Задачі та тести	356
<i>стегнової кістки</i>	222		
<i>Вивих стегна</i>	230	9. Запальні, пухлинні та пухлиноподібні	
<i>Пошкодження менісків та зв'язок</i>		захворювання системи опори та руху	359
<i>колінного суглоба</i>	234	9.1. Пухлинні та пухлиноподібні	
<i>Розрив зв'язок колінного суглоба</i>	240	<i>захворювання системи опори</i>	
<i>Вивих гомілки</i>	244	<i>та руху</i>	359
<i>Переломи кісток гомілки</i>	246	<i>Доброякісні пухлини кісток</i>	362
Задачі	267	<i>Злаякісні пухлини кісток</i>	368
		<i>Пухлиноподібні захворювання кісток</i>	371
		9.2. Запальні захворювання системи	
		<i>опори та руху</i>	374
		Задачі та тести	401
		Ключі відповідей	405
		Додаток	406
		Список літератури	420
		Предметний покажчик	421
		Іменний покажчик	429
7. Дегенеративно-дистрофічні			
захворювання суглобів та хребта	270		
7.1. Дегенеративно-дистрофічні			
<i>захворювання суглобів</i>	270		
<i>Остеоартроз</i>	270		
<i>Асептичний некроз</i>	295		
<i>Кістоподібна перебудова кісток</i>			
<i>суглобів</i>	302		
7.2. Дегенеративно-дистрофічні			
<i>захворювання хребта</i>	304		